

ტონებისაგან, ამას გარდა ამ ქუჩაზედ პატროსან მანდილოსანს არ შეუძლიან გავლა, სდევნიან ყველას. ნოემბრის 18 მდინარე კაპარტის ნაპირზედ შემდეგი ამბავი მოხდა. ვილტის გამოეტანა შესაკეთებლად ნაფი. ზემოხსენებული მოწოდებით, როდესაც პატრონი იქ არ იყო, დაეცნენ ამ ნაფს და დაპობა დაუწყეს; პოლიციელმა დაინახა, მივიდა და ორი მათგანი შეიპყრო; შეპყრობილთ ამხანაგები მოეშველნენ და განათავისუფლეს. შემდეგ პოლიციელებს სცემეს და გარეგეს.

გორი, 24 ნოემბერი. გუშინ ოლქის სასამართლოს სესიამ განიხილა ადგილობრივის მაზრის უფროსის ბ-ნ დლის საჩივარი, თუქმა მოწმეები არ გამოცხადდნენ, მაგრამ სასამართლომ შესაძლებლად სენო საქმის გარჩევა. აი, ამ საქმის გარემოება: ამა 1898 წ. წარსულ მკათათვის პირველში, როდესაც გორში მცხოვრებული გ. ს. ამირალოვი თავის სტუმრით მტლით დასერილობდა, წინ გადადგომა პოლიციელი და მოსთხოვა ეტლის განთავისუფლება, რადგანაც, როგორც აღმოჩნდა, ეს ეტლი რადიკალურად უნდა მისულიყო მაზრის უფროსთან. ამ—გმა ეტლი განთავისუფლდა და თითონაც ფენით გაემგზავრა ბ-ნ დ—თან, რომელსაც შეხვდა გორის სადგურის ბუფეტში და სთხოვა მეეტლეს ხვედრი ფული 2 მანეთი მიეცით, რადგანაც თქვენის ბრძანებით პოლიციელმა ეტლიდან გადმოიყვანაო. ბ-ნმა დ—თმა არამც თუ არ შეიწყურა ამ—ვის თხოვნა, არამედ უკანონოდ და თავის შეურაცხებით სენო ბ-ნ ა—ვის საქციელი, რის გამოც მეორე დღეს ენდარაშებს ოქმი შეადგინა.

ბრალდებულმა მოკლე სიტყვაში ის აზრი გაატარა, რომ რადგანაც სამსახურის აღსრულების დროს ბ-ნი დ—ვი შეურაცხებულ იქნა ბ-ნი ა—ვის მიერ, უკანასკნელი დასჯილ უნდა იქმნას. სასამართლომ ა—ვის 25 მან. ჯარიმის მიუსაჯა.

ბ-ნმა ა—მა ხელის კანკალით ამოიღო ჯიბიდან ფული და დაეკითხა თამაჯდომარეს: ეს ფული ბ-ნ. დ—ს გარდაეცე, თუ სხვაფერე მოვიტყეო? ამ საქციელმა სიცილი გამოიწვია დამწერთა შორის.

24 ნოემბრის ოლგას ქუჩაზედ მეეტლემ დობროზა ეტლი დააჯახა და ძალიან დაზავა დუშეთის მაზრის მცხოვრებელთა

ზურთხევითი. დაზვევული მიხეილის საავადმყოფოში გაჩვენეს.

ამ დღეებში, გორის მაზრის სოფ. გვერდითში რუსის მცხოვრებელს ახალქალაქის მაზრის საერაობა დარაჯის ურადნიკს გრიგოლ გვარამაძეს თავს დასმინან ვილა ბოროტკანზრახველნი და წაურთმევით 120 მანეთი და ორი ბეჭელი.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის სადგურ ავტოლიდან იუწყებიან, რომ ამ სადგურის მახლობლად ჰნახეს ვილაც კაცის გვამი.

მიხეილის ქუჩაზედ მცხოვრების კნ. ლ. ვ. ერისთავის სადგომიდან ვილაც ქურდებს მოუპარავეთ ქალის წამოსახსამი და პალტო.

„კავ.“-ს ატყობინებენ ზუგდიდიდან, რომ 22 ნოემბერს, ღამე ზუგდიდიდან 10 ვერსის სიშორეზედ ვილაც ბერდანის თოფით შეიარაღებულნი ბოროტკანკმენდნი თავს დაესხნენ სენაჯის მცხოვრებელს რევეზ გოგიასათ. წაურთმევითა გოგიასთვის 500 მანეთზედ მეტი. ყანაღები ჯერ ვერ შეუპყრიათ.

დაბატ სოფელი

(მოწერილი ამბები)

ს. ძველი ნიძოზი. თვისის მდებარეობათა და გარეის ჰავით ეს სოფელი წარჩინებულია გორის მაზრის სოფლებს შორის, მაგრამ ასევე მეტი კომლია ჰაერს გადესთა მხოლოდ სენათესვას მისდევს და იმდენად დაბინი და სულ-მოკლეა აზიან, რომ ჰქმდე ერთის სკოლის დაარსება კერ მოუხერხებათ. ამ გარე აზ-სანატრულს მდგომარეობას თვისის სამშობლო სოფლისას მიაქცია ურადლებს უკლებს უსამდელოესმა ალაკერდას ეპისკოპოსმა კირიანმა, შესწირა სავაზო ფული სკოლის შენობის შესაკეთებლად, ჰუკუის სასუფლად და სსკ. და, გარდა ამისა, სამუდამად აღუთქვა დასმარება—წელიწადში შექმარდა აზა ნაკლებ 5

თუშინას. მისს მეუფეებს მიბაძეს ამ სოფლის შემამულეთ და სამდელოებაშიც და თვისის წილაც დასმარება აღუთქვა სკოლას. ამ წლის წაფს სულს მისისს მეუფეების თხოვნით, ქვემო-ნიძოზის მცხოვრებლებმა ერთხმად დაადგინეს დაარსონ თავიანთს სოფელში სამრეკლო-საკვლავისო ერთგვარსაინი სკოლა და გადასადონ ამ სკოლასათვის წელიწადში ათი თუშინა, ზგრედეკე მისტან სკოლას საჭირო შესა და დაუფინონ მოსამსხურე.

18 ნოემბერს სკოლის დაარსებულის უკლებს უსამდელოესის ეპისკოპოსის კირიანისა, მასლობელ სოფლების შემამულეთა და მთელის სოფლის მცხოვრებთა თანდასწრებით აკურთხეს ახალი სკოლა, რომელიც დროებით მოთავსებულია საკვლავისო შენობის ორს ოთახში. სკოლის კურთხევის შემდეგ სამრეკლო სკოლებს სამაზრო სკოლამდელოის მდელოის ბენამინე კანტარძის მიერ, წამოთქმულ იქმნა მრავალ ყმიერა სამეფო სასწავლისა, უწმადესის სინადისა, მალა-უკლებს უსამდელოესის საჭრთეკლას ექსანსის ოფლაბანესი, უკლებს უსამდელოესის ეპისკოპოსის კირიანისა და ამიერის სამრეკლო-საკვლავისო სკოლების მფარველის, უწმ. სინადის ობერ ბრაკურთის კ. მ. შობდონოსრეკის სადღეგრძელოდას ზღად დაარსებულს სკოლაში ესლდეკე მიღებულ იქმნა 40 მოსწავლე ორსავე სქესისა. უკლებს უსამდელოესმა კირიანმა დალოცა ახლად მიღებულნი მოსწავლენი ჭკურებითა და ტკბელოებით დასანსურეს. შემდეგ მისმა მეუფეებმა წამოთქვა სიტყვა, და აუსხნა ხელს, რამდენად საჭიროა და სასარგებლო უკლებს კეთილ მარწმუნე ქრისტიანესათვის შესწავლა სდმროთა სკოლასა. სკოლაში მიღებულ მოსწავლეთა მშობლებს სთხოვა—ნუ დააზარებთ

მოსწავლეთა გაგზავნას სკოლაში და სწავლას ნუ მოაკლებთ ხოლმეო. ხოლო ის მშობლები, რომელთა შვილნი ვერ-უკრებთ არ იქმნენ სასწავლებელში მიღებულნი უსამდელოისა გამე, ანუ უკლებს, რომ ვერდებო მამაკალ წელს უფრო ბეკრი მოსწავლე იქმნეს მიღებული სასწავლებელში და საზოგადოდ სკოლას არ მოაკლებს წესს ურადლებასა და მფარველობასაო. ადგილობრივმა შემამულემ თავ. წ. ფაგლენიშვილმა მოკლეს სოფლის მკაერად მადლობა შესწირა უკლებს უსამდელოესის კირიანს სკოლის დაარსებისათვის და თითონ იკისრა სკოლის მზრუნველობა... სკოლის მასწავლებლად დანიშნულ იქმნა მცხეთის წმ. ნინოს დედათა სასწავლებელში სწავლა დამთავრებული ქ-ნი სანაგლაშვილი და სდმროთა სკოლის მასწავლებლად ადგილობრივი მღვდელი დ. კახანაძე.

თეატრის მაგიანე

კოტრი აზნაური, კომედ. 5 მოქმედ., თარგ. ვ. აბაშიძისა.

26 ნოემბერს ქართულმა დრამატულმა დასმა ბ-ნ კ. ს. მესხის საბენეფისოდ წარმოადგინა „კოტრი აზნაური“, უკვე ნათამაშევი ჩვენს სცენაზედ, ძველი, მაგრამ ფრად სასიამოვნო მოსახმენი და ნიჭიერად დაწერილი პიესა. მშვენიერია განსაკუთრებით ტიპი ამ პიესის გმირისა დონ-სეზარ დე ბაზანისა, რომელიც მთელის საზოგადოების თანაგრძობას იზიდავს თავისი დარდიმანდ ხასიათითა, უზრუნველის ცხოვრებითა და დაზარულთა სიბრალულითა. პირველად თამაშობდნენ ამ სეზონში ქ-ნი ეფ. მესხისა და ბ-ნი გედევანოვი. დონ-სეზარის როლს ასრულებდა ბ-ნი კ. ს. მესხი.

მთელმა პიესამ, გავრცელებული ტისტოთა შორის როლები განაწილებს წყალობით, დიდად მწყობრად და ლაზათიანად ჩიარა. ყველამ პირ, ნათლად შეასრულა თავისი როლი-კაპიტანის ენრიკესის როლის აღმასრულებელის გარდა. ბ-ნს კავთელს ამ როლში სულ ორიოდ სიტყვა ჰქონდა სათქმელი და ისიც ისეთის ხელგების ფართხალითა სთქვა, რომ ადამიანს ეგონებოდა, წყალში ირჩება და ხელებს იქნევს, შველასა სთხოვს ხალხსაო, ან კიდევ გაფრენას ამირებს სადმეო.

ბ-ნი კ. მესხი მშვენიერი იყო დონ-სეზარის როლში, შეუღარებლად შეასრულა იგი მეტადრე მეოთხე მოქმედებაში. აი, ასეთის ხასიათის როლებისათვის არის იგი შექმნილი და კარგი ჰქმნა, რომ თავის საბენეფისოდ ამ ხასიათის როლი იკისრა. საზოგადოდ რომ არ განშორდებოდეს ამ ამბლუას, იგი დიდად დაატკობს ყოველთვის საზოგადოების თავისი ნიჭით.

ალსანიშნავია ზომიერი თავ-დაქერა და ლაზათიანად წარმოადგენა როლისა ჩვენის სცენის ახალგაზრდა არტისტის-ქალის გარელის მიერ. ეს ყმაწვილი ქალი პატარა ბიჭის ლაზარულითა როლს ასრულებდა და იმისმა მოხდენილმა თამაშობამ, მეტარე პირველს მოქმედებაში, სწორედ დიდად ასიამოვნა საზოგადოება.

საერთოდ ყველანი ხელს უწყობდნენ ანსამბლს, ბ-ნის კავთელის გარდა. სიამოვნებით აღვნიშნავთ ამ გარემოებას, რომ ქ-ნი ეფ. მესხი მონაწილეობას იღებს ქართულს წარმოდგენებში. ჩვენის არტიტ-ქალეობით ლარბის სცენისათვის, მეტადრე ქ-ნ ბ. ავალიშვილის ავადმყოფობის

ფელეტონი

უხანოთა შორის

სახალხო კრედიტი საფრანგეთში.—ახალი ცვლილებანი საფრანგეთში.

ჩვენის საზოგადოების უმეტესი ნაწილი სწორედ არა სანატრელს მდგომარეობაშია, რადგან თითონ არ შეუძლიან ადვენოს თვალი დასავლეთ ევროპის ეკონომიურ ვითარებათა ცვლილებას და მდგომარეობის გამაუმჯობესებელ საშუალებების ძებნას უცხოეთში. ამიტომაც იძულებულია დაკმაყოფილდეს მით, რაც ჩვენ დროებით გამოცემთა ფურცლებზედ დაიბეჭდება. კრიტიკულად, ანუ უკეთ რომ ვთქვათ, მდგომარეობის უტყუვრად წინასწარ გაცნობით არ შეუძლიან დააკვირდეს ახლად გამოცხობილ ცნობას. ამიტომ ჩვენში იბადება სამწუხარო და არა-სასურველი ჩვეულება, განსაკუთრებით ახალგაზრდათა შორის. რომელიც სოციალურის, ანუ საზოგადოებრივ საგნის გარჩევის დროს ისეთ საზოგადო ფრაზებს გვიშლიან თვალის წინ უკრანალ-გაზუთებში, რომ არც სულს ასაზრდოვეს და არც ხორცს. მაგალითად, ამას წინადად ერთს ჩვენს გამოცემაში ახალგაზრდა ეკონომისტი ამბობდა, რომ სახალხო კრედიტი არსად არავითარი სიკეთე არ მოაქვს. ტყუილად იხარჯება მილიონებიო. „მთავრობა საფრანგეთში მხოლოდ 40 მილიონის ჰხარჯავს სახალხო კრედიტზედ, მაგრამ ამან რა უნდა უყოს 20 მილიონი სულს? თითოს ხომ ორ-ორის ფრანკის მეტი არ შეხედება“? ასეთის საერთო ფრანზით რას უნდა მიხედვს მკითხველი? თუ ავტორს ჰსურდა საფრანგეთის სახალხო კრედიტს შეხებოდა, ცოტაოდნად მაინც უნდა გაეცნო, აეხსნა მკითხველისთვის, რა მდგომარეობაშია ეს საგანი და რა საშუალებას ჰხმარობენ ფრანგები ამისთვის, თორემ ასეთი აზრი, რომ საფრანგეთში მთავრობა 40 მილიონს ჰხარჯავს და თითოს ორი ფრანკი შეხედებაო, რას აფიქრებინებს მკითხველს! თითქოს საოწკალოდ დასარიგებლად ჰქონდეს გამომეტებული მთავრობის ეს თანხა და თითქოს ეს იყოს ერთადერთი წყარო სახალხო კრედიტისა. ასე აურ-დაურევეს მკითხველს აზრს ამგვარი საზოგადო ფრაზა. ასეთს ჩვეულებას რომ თავიდან ავიცილებდეთ, კარგი იქნება და სასარგებლო. ასეთი ქცევა ამტკიცებს საგნის უცოდინარობას. საფრანგეთის მთავრობის 40 მილიონის ხელზედ დახვევით იქაურ სახალხო კრედიტისა და იმისის უმნიშვნელობის შესახებ ლაპარაკი შეცდომაა! რად ივიწყებენ, რომ ასეთ დიდად საქმეში, მთავრობის გარდა (რომელსაც თავის როლი განუსაზღვრეს), თვით ერი იღებს ღირს შენაინიშნავ მონაწილეობას. სხვას რომ თავი დაეანებოთ, საქმეა დავისახელოთ ცნობილ მოღვაწე-ფრანგის

ლიონის ჰხარჯავს სახალხო კრედიტზედ, მაგრამ ამან რა უნდა უყოს 20 მილიონი სულს? თითოს ხომ ორ-ორის ფრანკის მეტი არ შეხედება“? ასეთის საერთო ფრანზით რას უნდა მიხედვს მკითხველი? თუ ავტორს ჰსურდა საფრანგეთის სახალხო კრედიტს შეხებოდა, ცოტაოდნად მაინც უნდა გაეცნო, აეხსნა მკითხველისთვის, რა მდგომარეობაშია ეს საგანი და რა საშუალებას ჰხმარობენ ფრანგები ამისთვის, თორემ ასეთი აზრი, რომ საფრანგეთში მთავრობა 40 მილიონს ჰხარჯავს და თითოს ორი ფრანკი შეხედებაო, რას აფიქრებინებს მკითხველს! თითქოს საოწკალოდ დასარიგებლად ჰქონდეს გამომეტებული მთავრობის ეს თანხა და თითქოს ეს იყოს ერთადერთი წყარო სახალხო კრედიტისა. ასე აურ-დაურევეს მკითხველს აზრს ამგვარი საზოგადო ფრაზა. ასეთს ჩვეულებას რომ თავიდან ავიცილებდეთ, კარგი იქნება და სასარგებლო. ასეთი ქცევა ამტკიცებს საგნის უცოდინარობას. საფრანგეთის მთავრობის 40 მილიონის ხელზედ დახვევით იქაურ სახალხო კრედიტისა და იმისის უმნიშვნელობის შესახებ ლაპარაკი შეცდომაა! რად ივიწყებენ, რომ ასეთ დიდად საქმეში, მთავრობის გარდა (რომელსაც თავის როლი განუსაზღვრეს), თვით ერი იღებს ღირს შენაინიშნავ მონაწილეობას. სხვას რომ თავი დაეანებოთ, საქმეა დავისახელოთ ცნობილ მოღვაწე-ფრანგის

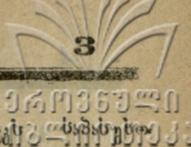
ლიურანის „Le credit agricole en France“ (სამიწად-მოქმელო კრედიტი საფრანგეთში), რომელშიაც საუცხოვოდ არჩევს ავტორის სახალხო კრედიტს და იმის მნიშვნელობა—დანიშნულებას, გაეცანით ლინის „L'union des Caisses Rurales“ (სასოფლო კასების საზოგადოებას), ტარბში (საფრანგეთში) შარშან ზაფხულს მომზადარ საერთა-შორისო კონგრესს, სადაც თითქმის ყოველ-კუთხიდან მივიდნენ დეპუტატები და თავიანთ ქვეყნის სახალხო კრედიტის მდგომარეობის შესახებ წაიკითხეს მოხსენებები. ამ კონგრესის შედეგი ვახლოდ ახალ საერთა-შორისო საზოგადოების*) დაარსება. ამ საერთა შორისო კავშირის დანიშნულება სახალხო კრედიტის ხელის შეწყობაა, მაგრამ არა ისეთ საშუალებით, როგორც წინად იყო მიღებული და როგორც საც მთავრობა ახვედა თავს. ყოველისავე ამის გარდა, უკანასკნელ მსოფლიო გამოფენის შემდეგ ვინცის რამდენჯერ მომზადრა სხვა-დასხვა ქალაქში „სახალხო ბანკების“ (Banque populaire) კონგრესები. საფრანგეთში „L'union des caisses...“ გარდა არსებობს კიდევ „სახალხო კრედიტის გამავრცელებელი საზოგადოება“.

*) „Alliance internationale de Caisses Raiffaisien“.

მთავრობა დიდს მხარს აძლევს, ე. ი. „სახალხო კრედიტის გამავრცელებელ საზოგადოებას“. მკითხველი იფიქრებს, რომ მთავრობის საყვარელი საზოგადოება უფრო ალყავებულნი იქნებოა, მაგრამ ჩვენგან ამის წინააღმდეგ აზრს გაიგებთ: მაშინ, როდესაც „L'union des caisses...“-ის დაწესებულებანი დღითი დღე მრავლდებო, „სახალხო კრედიტ. გამავრც. საზოგადოების“ ბანკები, რომელსაც მთავრობა და banque populaire ეხმარება, თან-და-თან ცოტავდება. პირველი საზოგადოება ახლოსაც არ იკარებს მთავრობის დასახმარებლად გწვდენილ ხელს. აი, რასა სწერს ამ საზოგადოების პრეზიდენტი ლუი დიურანი ერთს თავის წერილში: „ჩვენის ბანკების დაარსება მთავრობას არ მოეწონა, აგრეთვე ჩვენგან უარის მიღება, როცა შემწეობის მოწვევნა დაგვიპირა. ჩვენს მოქმედებას საფრანგეთის მთავრობა ძლიერ ცუდის თვლით უცქერის. პოლიტიკას რომ თავი დავანებოთ, ჩემის აზრით, კოპერატიულ დაწესებულებებისთვის, განსაკუთრებით საკრედიტოსთვის—ყოველი შემწეობა საზარალოა. მთავრობას უარი შეუთვალეთ არა სიძულილის გამო, არამედ გვეშინოდა: დარწმუნებული ვიყავით, რომ შემწეობა ბანკების კეთილდღეობას დიდს ზიანს მისცემდა. გარდა ამისა, დახმარებით მთავრობა ხელში ჩაიგდებდა ბანკებს და ამით ისარგებლებდა პარლამენტის არჩევნების დროს...“

როგორც ვხედავთ, მთავრობას არ უნდა ექაზნიკებოდეს დიურანის საზოგადოება. ასეც არის. ამიტომაც სულითა და გულით ეხმარება მეორე საზოგადოებას, მაგრამ ვაი ისეთს დახმარებას, მაინც არა გამოდის რა. დიურანის გამარჯვების დასასურათხატებლად-კი შემდეგიც კმარა. 1895 წელს 10 მაისს ლუი დიურანი სწერდა (ანგარიშიდგანაც ჩანს): „ამ ეამად, ე. ი. ჩვენ საზოგადოების დაარსებიდან ორი წლის განმავლობაში 284 ბანკი (სახალხო) დავარსეთო. ესლა ჩვენ ხელთ გვაქვს იმათ საზოგადოების ჟურნალის, „Buletin mensuel“ ნოემბრის ნომერი, საიდანაც სჩანს, რომ დღეს საფრანგეთში ამ საზოგადოებას სულ 708 სახალხო ბანკი ჰქონია, ე. ი. სამის წლის განმავლობაში მოჰმატებია 424, ყოველწლივ 140 მეტი. მეორე საზოგადოების ბანკების რიცხვი-კი, როგორც ვთქვით, მცირდება.“

აი, მკითხველო, რა მნიშვნელობას აწერენ საფრანგეთის ისეთი მოღვაწენი—როგორც დიურანია და მისი საზოგადოება—მთავრობის იმ დახმარებას, რომელზედაც აგრე გოვლებენ ჩვენი ეკონომისტები და რომელიც ერთად-ერთი სახსარი ჰგონიათ სახალხო კრედიტის არსებობისთვის. საფრანგეთის გლეხი-მეწე მთავრობის გარე უფრო ცხოველს ძალას ჰპოულობს. ყოველივე ზემო ნათქვამი სახალხო კრედიტის შესახებ აშკარად ამ

შემდეგ, ყოველდღე უფლებდებოდა ცოტად თუ ბევრად რიგის პიესის წარმოღობა იყო, რომ ქ-ნი ეფ. მესხისა არ იღებდეს მონაწილეობას. ამიტომ სასურველია, რომ ეს მონაწილეობა მუდმივი იყოს და არა დროებითი.

მანოელიძე

რუსეთი

ამ ახლო მომავალში პეტერბურგში მოხდება რუსეთის მეთამბაქოეთა კრება. კრებამ უნდა განიხილოს სხვა და სხვა საგნები რუსეთის მეთამბაქოეთისა და იმის განკარგება-გაუმჯობესების შესახებ.

წითელის ჯვრის საზოგადოების მთავარმა სამმართველომ დაზარალებულ გუბერნიების სასარგებლოდ 80,000 მანეთი კიდევ გადასდო, წინანდელთან ერთად ამ საზოგადოებამ დაზარალებულთა სასარგებლოდ სულ 159,000 მანეთი გაიღო.

წელს საიმპერატორო სამხედრო-სამკურნალო აკადემიისთან ეგზამენის დაქვრის თანხმობა მედიცინის დოქტორის ხარისხის მისაღებად 150 კაცმა განაცხადა. ეგზამენები დეკემბრის პირველ რიცხვებში დაიწყება.

რუს. ლის. ს. სიტყვით, მიწად-მოქმედების სამინისტრომ შეიმუშავა განსაკუთრებული პროექტი იმის შესახებ, თუ რა წეს-რიგით უნდა დაეთმოთ კერძო კაცებს სახელმწიფო მიწები ვენახებისა და ბაღების გასაშენებლად.

სასულიერო უწყებამ განმარტა როგორ უნდა მოხდეს სხვა-და-სხვა მრევლში არჩევანები ეკლესიის მნათისა. მნათის ამოსარჩევად სოფლებში უნდა შეიკრიბონ ხოლომე ეკ-

ტციებს, რომ ჩვენი ეკონომისტი ნამეტნავ ცალმხრივად და გაუცნობლად შეხებია ასეთს არა-მარტივ კითხვას. ამ წერილის საგანი ის არის, ავუსხნათ მკითხველს ნამდვილი მნიშვნელობა მთავრობისა სახალხო კრედიტის საქმეში.

ამ ემად ახსენებთ თუ არა საფრანგეთს, იმ წამსვე ზოლას, დრეიფუსს, ესტრეგაზის, ლაბორის, პიკარს და მათ ამხანაგებს მოიგონებენ და იწყებენ ლაპარაკს ამ საუკუნის ბოლოს შექმნილ არა-ჩვეულებრივ საქმის შესახებ. შეიძლება გზალაქ ამას მოელოდნენ მკითხველი, მაგრამ ჩვენ უფრო საინტერესო საგანს უნდა შევეხებოდეთ საფრანგეთის ცხოვრებისას. ბრისონის სამინისტრო დაეცა. არ გაუვლია დიდ ხანს და მეორე კაბინეტიც შესდგა. ის, რაც ბრისონის დარჩა გაუკეთებელი, მინისტრ-პრეზიდენტ დიუბუაიმ ჩაიგდო ხელში. ასეთი საქმე-კი ზევრი იყო. თითქმის ყველა პროექტი ძველ მინისტრთა კაბინეტის დამხადებელი იყო. დიუბუაიმ დებუტატთა პალატას წაუკითხა საფრანგეთის მთავრობის დეკლარაცია, აღნიშნა თავის მომავალი პროგრამა და დაუსახელა დებუტატთა კრებას, თუ რა აქვთ მათ გასარჩევ-საწარმო და გასაკეთებელი. ამით საჯაროდ გამოცხადდა იმ პროექტების სია, რომელიც დებუტატებმა უნდა დაავიკრებინან ან ჰყო-თი და ან „არა“-თი. შევეხებით მხოლოდ სოციალურ-ეკონომიურ სა-

კლესიაში ან იმის გალავანში. კრებულში არჩევანებამდის ერთი თვით ადრე უნდა გამოუცხადოს მრევლსა არჩევანის დღე. თვით არჩევანს უნდა დაესწროს ბლალოინი, ან იმის თანამემწე და კრებულში.

რუს. ლის. ს. სიტყვით, სასულიერო უწყებამ საჭიროდ სცნო სხვა-და-სხვა ეპარქიის საშუალო ადგილებში დაარსებულ იქმნას წიგთსაკვები სამრევლო საეკლესიო სკოლების მასწავლებელთათვის.

რათა სწავლა-განათლების საქმე ციმბირში უკეთ იქმნას დაყენებულ, სასულიერო უწყებამ შეიმუშავა ახალი პროექტი, რომლითაც ყველა პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი სამღვდლოებს უნდა გარდაეცეს. პროექტის ძალითვე უნდა დაარსებულ იქმნას საეკლესიო სასწავლებელი ყველა იმ სოფელში, რომლის მცხოვრებელთა რიცხვი 200 კომლს აღემატება; ამას გარდა ირკუტსკის, კრასნოიარის და ომსკის საზოგადო სემენარიები გადაკეთებულ უნდა იქმნას სამრევლო საეკლესიო სემენარიებად, ხოლო ბოლსკისა, იაკუტსკისა და ბლაგოვეშჩენსკის დაარსებულ იქმნას ახალი ამისთანა სემენარიები.

უცხოეთი

გერმანია და აშტრია. დიდი უსიამოვნებას ამ ყამად ატეხილი ამ ორ მეგობარ სასულეწიფოთა შორის და, ადვილი შესაძლებელია, იმან აქამდეც მიაღწიოს, რომ მათი კავშირი სრულად დაიწყოს. საქმე ის არის, რომ შრუსიას მთავრობამ აკტრისის ქვეშევრდომი სლავანები გარეკა სრულად უმიჯნოდ შრუსიადგან. ამ გარეკებაში, რაღა თქმა უნდა, დიდად შეაშფოთა აკტრისის მკვიდრნი. მთავარ-

გნებს. საფრანგეთში ზოგიერთი ახირებულნი გარდასახდნენ. მაგალითად, კარებსა და ფანჯრებზედაც გადაჭრილი გარდასახდნენ დაღებულნი, სხვა არა-შესაფერი პირადი გარდასახდნენ არის შემოღებულნი, რომელთაც უკანასკნელი დღე დაუდგა. ყოველი წესიერი მთავრობა მოწადინებულია გარდასახდლის განაწილება იხე მოხდეს, რომ მის გადახდა არავისთვის საძნელო და გასაკირი არ იყოს: ვისაც ცოტა აქვს — ცოტა გამოერთვას, ვისაც ბევრი, იმას მეტი გამოერთვას. ეს ითქმის განსაკუთრებით შემოსავლის კვალობაზედ აღებულ გადასახადის შესახებ. ასეთი გარდასახდის პროექტი ბრისონის სამინისტრომ შეადგინა. ამ პროექტის განხორციელება-დამტკიცებით შეიცვლება კარებსა, ფანჯრებსა და მოძრავ ქონებზედ შემოღებული გარდასახადი, რაც დიდი ხანია ცვლილებას ელის. შეიცვლება აგრეთვე შემოსავალზედ დაღებული გარდასახადი ისე, რომ ანგარიშით ზოგიერთი შეუძლებელი და ამ ემად პაწია გარდასახადის გარდახდელნი სულ განთავისუფლდებიან ხარჯისაგან. ერთი სიტყვით, ვისაც დიდი შემოსავალი აქვს, იმას ბევრი გამოერთვება; ვისაც ძლიერ ცოტა, იმათ სულ არაფერი. აგრეთვე შეცვლილი უნდა იქმნას მეკვიდრეობის გარდასახადი, რომლის შესახებაც საფრანგეთის სენატმა თავისი აზრი დიდი ხანია გამოსთქვა ხმის

მინისტრს გრაფ ტუნს შეეკითხნენ მარტინსკი და მუტატეა აკოვსკი და ენბე — რამდენად მართალია ეს აზრები და ან რას ჭეშმარიტს მთავრობა ამის შესახებ. მინისტრ-პრეზიდენტმა უხსუსა მათ, რომ მართალია ეს სმები და თანაც დასძინა, — შეიძლება, ჩვენც შესაფერისა ღონისძიებანი მივიღოთ შრუსიას ქვეშევრდომთა წინააღმდეგო. გრაფ ტუნის სიტყვა არ მოეწონათ გერმანიის გაზეთებს. სხენებულ გაზეთებს კილე ასეთია, რომ თითქმის გერმანიის მთავრობას ყველაფრის უფლება ჰქონდეს აკტრისის შესახებ, ხოლო უკანასკნელი-კი მოკლებული იყოს უფლებას თავისს ქვეშევრდომთ მფარველობა გაუწიოს.

უხსო ქვეყნული სლავანები ასლავანებენ ჩვენს ქვეყნის მკვიდრთ და ამიტომ გარკვეულ შრუსიადგან აკტრისის ქვეშევრდომნი, ამბობს გაზ. „National Zeitung“. აკტრისამდე თუ ასეთივე ღონისძიება იხმარა გერმანიის ქვეშევრდომთა წინააღმდეგო, რომელნიც აკტრისში ზოგჯერ ლეგატს შურს, ეს გერმანიის მხრეზედ გამოიწვევს ახალს ღონისძიებასო.

ერთი გაზეთი კიდევ უფრო ემჭრება აკტრისს და ამბობს, რომ გერმანიის სრულებით შიში არა აქვს და ერთბაშე გულდამშობებით შეურთდება ყამთა კითხვების ცვალებადსო. ჩვენ უკვე წუთში შეგვიძლიან მკვიდრად დაუკუშობრდოთ ინგლისს და გვკვი არა გვაქვს, რომ საქმის ასე დატრიალება მდვილად ესამოკუნება რუსეთსო. გრაფ ტუნის სიტყვა იმის მომასწავლებელი თუ არის, რომ აკტრისს სამთა კავშირს მოშორებას აზრებს, მდვილ კარგია, როგორც ენებუდაც, ისე მოაქცესო. გერმანიას, ცხადია, უკველთვის შეუძლიან უსამთავრობოთა დაიწყოს თავისი ბატივი და ინტერესებო.

უმეტესობით. ამ კანონ-პროექტისას დაწვრილებით ჯერ ვერას ვიტყვით, შეგვიძლიან ვთქვათ მხოლოდ ის, რომ მეკვიდრეობის გარდაცემისათვის, პროექტის ძალით, მომავალში უფრო მეტი გარდასახადი უნდა დაწესდეს. სხვათა შორის სასმელების ბაიცი უნდა შეიცვალოს, მაგრამ ამასთან შედარებით ღირს-შესანიშნავი აი რა არის. სოფლისა და ქალაქის მუშათა მდგომარეობა ყველა საზოგადო მოღვაწეს აინტერესებს ყველგან და განსაკუთრებით დასავლეთ ევროპაში და ამერიკაში, სადაც მუშათა კლასმა ხმა დიდი ხანია აღიმოდლა და დრო-გამოშვებით ერთის თუ მეორეს მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას სთხოვს მთავრობას. მუშათა ქონებრივი ვითარება, იმათი სვე-ბედი ისეთი საგანია, რომელსაც მთავრობა ადვილად ვერ აუხვევს გვერდს: მუშათა მდგომარეობის გამწვავება მთავრობისთვის საშიშელი მავნე ქარიშხალია. ამ დასამტკიცებელის საბუთებით მეცხრამეტე საუკუნე სავესო. საფრანგეთის მთავრობასაც ამ ემად შეაქვს ახალი კანონ-პროექტი მუშების შესახებ. ამ კანონ-პროექტის ძალით ცოტად თუ ბევრად გაუმჯობესდება მუშის ბედი. ეს კანონ-პროექტი სოფლისა და ქალაქის მუშათ უნიშნავს პენსიას. რაც უნდა ნაკლებლად ემეცხრამეტე ამ ახალს ცვლილებას, იგი მინც კარგია და სასარგებლო (რასაკვირველია, შედარებით). ასეთის კანონ-პროექტის და-

სამხრია. სკუპშინამ შეაწინააღმდეგა კანონ-პროექტი, რომლითაც ასლავანებს და კრებებს თავისუფლება აკლდებათ. ეს კანონი, რომელიც ძლიერ მოაბოთ ელარსა სკუპშინას ნება-რთვას, მაშინვე იქმნა მეუფის მიერ დამტკიცებული, რათა სამინისტროს საშუალება მიეცეს მოწინააღმდეგე პოლიტიკურ პარტიებთან ბრძოლასო. უკანასკნელ კრებაზედ სკუპშინამ აკრთვე შეაწინააღმდეგა კანონ-პროექტი ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლების სასტიკად შეზღუდვის შესახებ.

საბმარცხითი. საბერძნეთის მეფეს ამ ხანად აუარებელი მისალოცი დაეპეშება მოსდის საბერძნეთის სხვა-და-სხვა ადგილადგან და აკრთვე საბერძნეთის საზღვარ-გარეთელ სასლავანთაგან. დაეპეშება მადლობას უხსნადებენ მეფეს, რომელიც უკველადეც ძალ-ღონე იხმარა კრთი და საზოგადოდ ელინთა საქმე უზრუნველ უოფელი გახსნა და კიდევაც მისწია თავისს საწადელს. უკველადეპეშება ნათქვამია, რომ მეფის კარგულობა და ერი სამუდამოდ მკვიდრად შეგავსებია უკანასკნელ დროს მომდარმა დიდ-მნიშვნელოვანმა საქმეებმა.

კრიტი. როგორც გაზეთები იუწყებან, ბატონი-მეფის გიორგის უთხოვნიან კრთის საყრდენი გამოიტყვის თავიშდომარის სოფიანსკისათვის, — კრთის მთავრობის საზღვარს თავიშდომარება ივანოვა და ისიც დათანხმებულია. გარდა ამისა, ამავე საზღვარს წევრად მიწვეულ უნდა იქმნეს თურმე საბერძნეთის წარმომადგენლად ნამყოფი ლანდონში გენდარისო. ბოლგარის ვეტრანთა კანგრესს, რომელიც ერთს დროს ბოლგარის განთავისუფლებისათვის იბრძოდნენ, დაეპეშით მათგანგან სოფიანსკისათვის კრთის განთავისუფლება ოსმალეთის

მტკიცებასა და განხორციელებას საფრანგეთის დემოკრატია დიდი ხანი მოელოს. მართლაც, ამით ასრულდება დიდი სოციალური ვალი: თვალ-საჩინო ქირს მალამოს მიწვდენა უნდა. ასეთ საზოგადოებრივ საგნის შემდეგ უნდა ვახსენოთ მიწათ-მოქმედების შესახებ კანონ-პროექტები. აქი ისეთ საგნის გამოა ლაპარაკი, რომელიც დებუტატთა პალატაში ბევრს მითქმა-მოთქმას გამოიწვევს, ანუ, უკეთ რომ ვთქვათ, აზრთა შეტაკებას. ჯერ ერთი, სამიწათ-მოქმედო კრედიტის გაუმჯობესება, ახლის სახით დაწესება. ამ კითხვას, როგორც წინადაც ვამბობდით, საფრანგეთში სულ სხვა აზრის მომხრენი ჰყავს. ერთს მხარეს საზოგადოებისას სასარგებლოდ მიაჩნია ასეთ საქმეში მთავრობის ჩარევა, მეორეს-კი, რომელსაც ეკუთვნის სახელმწიფოს შესანიშნავი და ცნობილი მოღვაწენი, უმჯობესად მიაჩნია ასეთ საქმეში — მთავრობა სულ არავითარს მონაწილეობას არ მიიღებდეს და მინებებდეს თვით ერს. აგრეთვე ამ აზრს ბლომად ჰყავს დებუტატთა პალატაში მომხრე და მოწინააღმდეგე. ამაზე უფრო საინტერესოა პროექტი სოფლის წვიროდ საკუთრების განვითარების შესახებ. ესეც არ გარდაწყდება ადვილად. დღეს რომ მსოფლიო ეკონომიური ლიტერატურა გადათვლიეროთ, ამ საგნის შესახებ არა-მცირე სჯა-ბაას შეხვდებით. დღითი დღე ემატება

მონობისაგან. სოფიანსკის დაეპეშა გაზეთებისა, რომელსაც, სხვათა შორის, ნათქვამია, რომ კრთლებს სურთ მკვიდრო მძურა კავშირი დაიჭირონ აღმოსავლეთის ყველა ერთხანო.

ნოემბრის შუა რიცხვებამდე კრთიდგან გასულა 7000 მამადანია. უკანასკნელ რიცხვებში კიდევ 3000 კაცმა განცხადა წასვლის სურვილი, და ამ რიცხვს კენთუდღადგან მამადანიათა თითქმის ერთი მეხუთედი იქნება წასული.

ერთი გაზეთის სიტყვით ბატონი-მეფის გიორგი უნდა დაინიშნოს უფლის შინაგნის ქალიშვილ კატარინაზედ, რომელიც 1868 წელს უოფილად დასადავულია.

ამერიკა. შეერთებულს შტატებში ბერკი წინააღმდეგე არის ფილიპინების ამერიკისთან შეერთებისა. ნიუ-იორკის, პოსტონის და ფილადელფიაში მთელი დღეა შემდგარა, რომელსაც დებუტატია გაზეთებისა მკვიდრისათვის და ქალიშვილი მიუერთებია, რომ სხენებულ კენთუდების შემოკრებას სეირს ან დაუფრის შტატებს და ამიტომ ნუ შემოუერთებთო. მკვიდრებს უხსუსხნა დედეკატებისათვის, რომ ჩვენ გადღებულნი ვართ ფილიპინების წინაშე ეს კენთუდები შემოკრთოთო. ამერიკის მთავრობას ან შეუძლიან ღეთას ანაბარად დასტოვოს ანსამელები მკვიდრნი, რომელთა შორის ანულობა და ანარქია ჩამოკარდება, რა წამსვე ჩვენს ჯარებს წამოეფიანთ იქიდახნო.

დამაკვირდი

სიცოცხლე მხოლოდ მაშინ არის კარგი, როდესაც სიყვარულის სსოვითაა გამთბარია. გიმი

მომხრენი იმ აზრის მიმდევართ, რომ მიწის კერძო საკუთრება წინ სვლის აფერხებსო. საკმაოა დავასახელოთ ისეთნი კაცნი, როგორნიც არიან ამერიკის ცნობილი შესანიშნავი მოღვაწე-ეკონომისტი ჰენრი ჯორჯი, ჯ. მილი, ჰერბერტ სპენსერი, ჰუფენ-დორფი, ლორენც შტინ, ალბერტ შექლე და ათანნი სხვანი, რომელნიც იმეორებენ არისტოტელის მიერ ქრისტეს დაბადებამდის ნათქვამს: „არის საგნები, რომელნიც საერთო საარგებლობაში უნდა იყოს, როგორც მიწა და სხვა საჭირო ნივთებიო.“ ამერიკისა, ინგლისისა, გერმანიისა და სხვანთ თუ ასეთი მიმდინარეობაა, საფრანგეთშიც არ ჩამორჩენია მათ, საფრანგეთშიც ამავე მოძრაობას ვხვდებით და ამიტომაც ვამბობთ, რომ ასეთი საგანი, როგორც სოფლის კერძო საკუთრების განვითარების საქმეა, ადვილად არ გადაწყდება. საზოგადოდ საფრანგეთის ახალს მთავრობას საერთო ცხოვრებაში ჰსურს შეიტანოს ისეთი ეკონომიური ცვლილებანი, რომელნიც შეადგენს ქვეყნის უმთავრესს საგანს, ინტერესებს. ვნახოთ, რითი ვათავდება ყოველივე და რას მოგვცემს მომავალი, რასაც ნათლად გვიჩვენებს მოახლოვებული მსოფლიო გამოფენა. იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ საფრანგეთი, რომლის დროშასაც ქვეყნის სასიკეთლოდ დიდხანია დაეწერა: „მშობა, ერთობა და თავისუფლება“, საერთო არსებობას მეტს სიცოცხლეს შესძენს და ბნელს ვაორკეცებულს სხვის მიანათებს. მალაქია ბოლქვაძე

სენა მონაწილენი წინასწარ განასაზღვრეს და ქვეანა წინათვე ისაღებან საქმეთა თჯნათაგან.

იონა მონაზონი

შურნალ-გაზეთებიდან

(ამოკრებილი ამბები)

ამ უამარ ძლიერ გახშირდა ყველგან—ევროპასა და ამერიკაში ეგრედ წოდებული ავტომობილები. ავტომობილი ისეთი ეტლია, რომელიც თავის თავად დადის, მაგრამ დიდი შეცდომა იქმნება ესთქვათ, რომ ავტომობილი მხოლოდ ეხლა მოიგონეს. ეურნალ-გაზეთებში ბევრი ცნობებია იმის შესახებ, რომ ავტომობილები ჯერ ისევე უწინ ყოფილა. მაგალითად, რომის იმპერატორის პეტრინასის დროს გამოგონილი იყო ისეთი ეტლები, რომლებიც თავის თავად დადიოდნენ და, მასადასა, ავტომობილი ახალი გამოგონება არ არის. ზოგნი კიდევ ამტკიცებენ, რომ ავტომობილები უფრო წინად იყოფო, ზოგიერთი ისტორიკოსები ამტკიცებენ, ქალაქ ტროისადამდე პველი ხის ცხენი ისე იყო გამართული, რომ თითონ მოძრაობდა, თავის თავად, მანქანის შემწეობით შევიდა ილიონშია. ძველია სთქვას კაცმა რამდენად მართალია ეს ამბავი, ხოლო ეს კი დამტკიცებულია, რომ უწინ კართაგენელებისა და რომაელების ბრძოლის დროს ისეთი მანქანებსა ჰმართებდნენ, რომლებიც თითონ მოძრაობდნენ, მივიდოდნენ მტრის ციხესთან და კედლებს ანგრევდნენ.

ისტორიკოსი პლინიუსი სწერს, რომ მაშინ რომის დროს ბრძოლის ველზედ გამოჰყავდათ ხოლმე ხისა და ლითონისაგან გაკეთებული უზარმაზარი სპილო, რომელიც თავის თავად მოძრაობდა და მტერს შიშის ზარსა სცემდა. საფრანგეთში, მეფე ჰენრიმ მეოთხის დროს ერთმა კუზინამა კაცმა, რომელსაც მეტი სახელი კოლინგი დაარქვეს, გამოიგონა ისეთი მანქანა, რომელსაც თავის თავად უნდა ევლო. მანქანის გამოცდას დაესწრო ძვირთ მეფე და მთელი ამაღა. მაგრამ მანქანა კარგი არ გამოდგა, სულ ორასიოდ აღდის მანძილი გაიარა და გაჩერდა. საბარლო კუზინას გამოგონებულს ბევრს დასცინოდნენ და ზოგმა გიჟიც დაარქვა. 1840 წელს საფრანგეთის სახელმწიფო მოღვაწე კაცმა ტიერმა პარლამენტში განაცხადა, რომ ორთქლის შემწეობით მოძრაობა ტყვილი ოცნებაა და რკინის გზა ყოველად გამოუსადეგარი მანქანა არისო. ხოლო იმ დროსვე მიშელ შველიე ჩამტკიცებდა, ისეთი დრო დადევდებდა, რომ რკინის გზის წყალობით კაცს შეეძლება დილით პარიზიდან მარსელში წავიდეს, იქ საუზმე მიირთოს, ბორდოში ისადილოს და თეატრში წარმოადგენის დაწყებამდე ისევ პარიზში დაბრუნდეს. მიშელ შველიეს წინასწარმეტყველება საეხებით ასრულდა.

ამერიკასა და ესპანისა შორის ომის დროს დიდძალი ფული შესწირა მთავრობას ამერიკის ახალგაზდობამ. ამ ფულით მთავრობამ უნდა გააკეთოს უზარმაზარი სამხედრო გემი, რომელიც სწორედ რომ შიშის ზარის დამცემი იქმნება მტრისათვის. გემს სახელად ეწოდება „ამერიკელი ბიტი“. გემზედ მრავალი ახალი სისტემის ზარბაზნები იქმნება, ორი დიდი პაროსტრუტი, ორი წყლის ქვეშ სასიარულო ნავი და 300 მანქანა, რომელთა დანიშნულება ჯერ საიდუმლოა. ამ გემზე 170 ოფიცერი იქმნება და 2500 ჯარისკაცი. გემის გაკმთებისათვის საჭიროა 40 მილიონ მანათამდე.

ახირებული საჯარო ვაჭრობა თუ გნებავთ, ეს არის. ლონდონში ერთმა სახელოვანმა და მეტად ლამაზმა ქალმა გამოაცხადა, ჩემს კოცნას საჯაროდ გავეყიდი და ფულს ღარიბთა სასარგებლოდ გადავეცემა. დაიწყო ვაჭრობა. ქალის კოცნა იყიდა 8000 მანათად ერთმა მოხუცმა პოლიოფინკმა ფორტესკიემ, ფული გადასცა ლამაზ ქალს და თავზიანად უთხრა: „უკაცრავად გახლავართ, ქალბატონო, მე თქვენი კოცნა ჩემის 7 წლის ვაჟიშვილისთვის ვიყიდე და გთხოვ, ჩემ მაგიერად იმას აკოცოთ“.

არტიკლა ქალმა სიამოვნებით შეასრულა მოხუცებულ პოლიოფინკის თხოვნა.

იმპერატორის ნიკოლოზ პავლეს დროს რუსეთში გუბერნატორად იყო ბ. ნი. ს. ამ გუბერნატორის მოხსენებაში ერთხელ იმპერატორმა შემდეგი სიტყვები ამოკითხა: „მე სიმათლე მიყვარს და ამიტომ მოგახსენებთ, რომ საგუბერნიო მმართველობის პროტოკოლებს არა ვკითხულობ“. იმპერატორმა ნიკოლოზ პავლეს ძემ ამ სიტყვებს გვერდზე მოუწერა: „მეც სიმათლე მიყვარს და ამიტომ ასეთი გუბერნატორი სამსაუზრედან დამითხოვნი“.

ალტენბერგის სასაფლაოზე ერთს საფლავის ქვას შემდეგი წარწერა აქვს: „აქ განისვენებს გვამი ქრისტეან-ფრიდრიხ ტიმესი, რომელიც 25 წელიწადს მესაფლავედ იყო; გვამი მისის შვილისა იონან ტიმესი, რომელიც 54 წელიწადს იყო მესაფლავედ და რომელიც 20,381 მიკვალეზულის გვამი დასაფლავა და შვილის-შვილი მისი გენრიოტი-მე, რომელიც 50 წელს იყო მესაფლავედ. დასაფლავა 23.311 მიკვალეზულის გვამი“.

ახალი წიგნები

რედაქციამ მიიღო „Руководство для изучения армянского языка“ შედგენილი კ. იაგუბიანის მიერ, ხოლო გამოცემული ცენტრალურ წიგნის მაღაზიის მიერ. წიგნი შეიცავს 162 გვერდს და ღირს 80 კაპ., გაგზავნილი 1 მანეთი.

დეკემბ

25 ნოემბერი

ბერლინი. სეფე სიტყვაში, სხვათა შორის, ნათქვამია, რომ გერმანიის მეტი ბრული განწყობილება ყველა სხვა სახელმწიფოსთან უცვლელია. „უმთავრესი აზრი ჩემის პოლიტიკისა, რამდენადაც მე შემიძლება საქმე, ის არის, რომ ხელი შევუწყო მთელის ქვეყნის მშვიდობიანობის მომეტებულად დამყარებას. აი რისთვისაც გულწრფელის თანაგრძობით მივიგებ ჩემის ძვირფასის მეგობრის რუსეთის იმპერატორის სულგრძელს წინადადებას საერთა-შორისო კონფერენციის მოწვევის შესახებ, რომელმაც სამშვიდობო საქმეს და არსებულ წესწყობილებას უნდა გაუწიოს სამსახური. კონფერენციამ აღძრული წინადადებანი, რომელნიც ამ დიდს მიზანს შემდეგშიც სამსახურს გაუწევს, ჩემს მთავრობაში თანაგრძობას ჰპოვებს, რომლისაგან გულს-მოადგინეთ იქნება აწონილ-დაწონილი“. იმპერატორი შემდეგ ამბობს: „კონსტანტინეპოლს, პალესტინას და სირიაში ყოფნის დროს მე პირადად დავეწმუნდი ჩემსა სასიამოვნოდ, რომ ბუნებითის ნიჭისა და ზნე-ჩვეულების წყალობით გერმანიის ქვეშევრდომებმა ოსმალეთში პატივი და სახელი მოიპოვეს. მე და დედოფალმა ვნახეთ ის ადგილები, რომელნიც, ჩვენის მაცხოვრის წვალებისა გამო, ასე ძვირფასია მთელის საქრისტიანო ათვისის. იმედი მაქვს, ოსმალეთში ჩემი ყოფნა, დადებულად გამასპინძლება ხონტორის და ოსმალეთის ქვეყიდრთა მიერ ყველგან აღტაცებული დახვედრა სარგებლობას მოუტენს გერმანიის სახელსა და გერმანიის ინტერესებსო“.

ბერლინი. რეისტაგში წარდგენილ

კანონპროექტი მშვიდობიანობის დროს ჯარის რაოდენობის შესახებ, 1899 წლის 1 ოქტომბრადგან ჯარის რიცხვმა თანდათან ისე უნდა იმატოს, რომ 1902 წლის განმავლობაში იყოს 502,506 ჯარისკაცი. ეს რიცხვი დარჩება 1904 წლის 31 მარტამდე.

26 ნოემბერი

პეტერბურგი. შავის ჭირის წინააღმდეგ საბრძოლველად დაარსებული კომისია აცხადებს: „კიშლაგანზობში და ისკანდერის ოლქში, სადაც უწინ შავი ჭირი იყო, ეხლა ეს სენი სრულებით მოიხპო. 24 ნოემბერს დასრულდა დეზინფექცია ყველა შენობებისა ანზობში და მხლობელ ოთხს სოფელში. მცხოვრებთა ტანთსაცმელი და თეთრეული დასწვეს და ყველას ახალი დაურთვეს. ის სასაფლაო, სადაც განსვენებულთა გვამებს ასაფლავებდნენ, გაუქმებულია. სხვა ყოველგვარი ღონისძიებანი იხმარეს შავის ჭირის მოსაპოვად“.

პეტიციონი. საფრანგეთის ელჩმა შეატყობინა ცუნგ-ლი-იამენს, რომ თუ სითშვანის მეამბოხეთ არ გაანთავისუფლეს ტყვედ წაყვანილი საფრანგეთის მისიონერები 10 დღის განმავლობაში, ჩვენ ჯარს ბრძანებას გავცემთ, რომ საზღვარზე გადავიდნენო.

ლონდონი. კიჩინერი ქაირში წავიდა და იქიდან ომდურმანში წავა. ნიცცა. საერთაშორისო კონფერენციის კრებამ, რომელიც აქ მოხდა და რომელსაც საგანა აქვს გაწეს-რიგება მატარებლების მიმოსვლისა, ისე რომ ერთის მატარებლის მოსვლის დრო შეეფერებოდეს მეორე მატარებლის წასვლისას, რუსეთის დელეგატის იზმილოვის წინადადებით დაადგინა, შემდეგი კრება კონფერენციისა მოხდეს პეტერბურგში 15 ივნისს 1899 წელს.

27 ნოემბერი

პეტერბურგი. 26 ნოემბერს, მეკვიდრე ცესარევიჩის დიდად სადღესასწაულო სახელ-წოდების დღესასატატო ქალაქი მორთული იყო ბაირალებით; ყველა ეკლესიებში გარდახდილ იქმნა პარაკლისი.

იალბა. უმაღლესის მოწოდებით იალბაში შეიკრიბნენ ლივადიასა, იალბასა და მახლობელ ადგილას მცხოვრებნი, ვისაც წმ. გიორგის ორდენი აქვთ. წირვის შემდეგ, რომელიც გარდახდილ იქმნა სასახლის ეკლესიაში, კავალერნი მიწვეულ იქმნენ სადღესასწაულო საუზმეზე; ჯარის კაცთათვის, რომელთაც სამხედრო ორდენის ნიშნები ჰქონიათ, ცალკე გაიმართა საუზმე მოედანზე, სასახლის ეკლესიის მახლობლად. ხელმწიფე იმპერატორმა ინება გამოაძიანება ჯარის კაცებთან და ბევრს ჰქონია, რამდენის წლისა ხართ, სად გიმსახურნიათ, სად ისახლეთ თავიო. შემდეგ მისმა უდიდებულესობამ წარმოთქვა სადღეგრძელო კავალერებისა, მადლობა განუცხადა წარსულ სახელოვან სამსახურისათვის და შეაძინა სასადილო ოთახში. იმპერატორის მოწყალე სიტყვების პასუხად გაისმა ახტაცებული „ურას“ ძხილი.

მოსკოვი. სატატო ქალაქის ყველა ეკლესიებში გარდახდილ იქმნა პარაკლისი მეკვიდრე ცესარევიჩის სადღეგრძელოდ.

პარიზი. საკასაციო პალატამ განიხილა პიკარის თხოვნა იმის შესახებ, თუ რომელმა სასამართლომ უნდა განიხილოს მისი საქმე. საქმის მოხსენებელმა ატალენმა თხოვნა მიღების ღირსად სცნა და ის აზრი წარმოთქვა, რომ პალატას უნდა ემცნოს სახედრო სასამართლოს საბუთები პიკარის საქმის შესახებო. პროკურატორმა მანომაც ეგვე აზრი გამოსთქვა.

ბერლინი. მეკვიდრე ცესარევიჩის სახელწოდების დღესასწაულისა გამო, რუსეთის საელჩოს ეკლესიაში სადღესასწაულო პარაკლისი იქმნა გარდახდილი.

პარიზი. ისპანია-ამერიკის სამშვიდობო ხელშეკრულების შემუშავება დამთავრდა.

პარიზი. საკასაციო პალატამ დაადგინა განჩინება, პიკარის გასამართლება სამოქალაქო და სახედრო წესით გადადებულ იქმნასო.

პეტიციონი. იმპერატორი ბრძანება გაუგზავნა ჩინეთის ელჩს ტაკიოში—უშეველად შეიპყრე კან-იუო.

წმ. გიორგი

უგულითადეს მადლობას ვუძღვნი თავროსიკო რევაზის ძეს ამირჯიბს, რომელმაც 25 მანეთი შემოსწირა მოხისის საეკლესიო სკოლას, ამდენივე ალუთქვა ყოველ წლიურად და საზოგადოდ ყურადღებით ეპყრობა ამ სკოლას. აგრედვე სიღონია კონსტანტინე წინამძღვრიშვილის ასულს და მიხილ დიმიტრის ძე კვლიაშვილს, რომელთაც შემოსწირეს სკოლასვე პირველმა 2 მ. და მეორემ 8 მანეთი.

მოხისის საეკლესიო სკოლის გამგე მღვდელი ბენიამინე კონტრიტე

открыта подписка на 1899 год на газету „КАСПИЙ“ (XIX ГОДЪ ИЗДАНИЯ). Въ 1899 году „Каспий“, въ Баку, ежедневно, будет выходить по прежней программѣ газеты литературной, общественной и политической, съ обширнымъ нефтянымъ отдѣломъ, при той же самой подписной цѣнѣ. ПОДПИСНАЯ ЦѢНА: Съ доставкой: на 12 мѣс. 7 р., на 11 мѣс.—6 р. 50 к., на 10 мѣс.—6 р., на 9 мѣс.—5 р. 50 к., на 8 мѣс.—5 р., на 7 мѣс.—4 р. 50 к., на 6 мѣс.—4 р., на 5 мѣс.—3 р. 50 к., на 4 мѣс.—3 р., на 3 мѣс.—2 р. 50 к., на 2 мѣс.—2 р. и на 1 мѣс. 1 р. Съ пересылкой: на 12 мѣс.—8 р. 50 к., на 11 мѣс.—7 р. 50 к., на 10 мѣс.—7 р., на 9 мѣс.—6 р. 50 к., на 8 мѣс.—6 р., на 7 мѣс.—5 р. 50 к., на 6 мѣс.—5 р., на 5 мѣс.—4 р. 50 к., на 4 мѣс.—4 р., на 3 мѣс.—3 р., на 2 мѣс.—2 р. и на 1 мѣс.—1 руб. 50 к. ЗА ГРАНИЦУ: На годъ — 13 руб. „ полгода — 7 руб. Допускается разсрочка платежа подписныхъ денегъ на слѣдующихъ условіяхъ: при подпискѣ вносится не менѣе 3 руб. городскими и 4 руб. 50 коп. иногородными подписчиками; затѣмъ 15-го февраля 2 руб. и 15-го марта 2 руб. ИНОГОРОДНЫЕ АДРЕСУЮТЪ СВОИ ТРЕБОВАНИЯ, ВЪ БАКУ, ВЪ РЕДАКЦІЮ ГАЗЕТЫ „КАСПІЙ“. Подписка принимается: въ Баку—въ конторѣ газеты, Николаевская улица домъ Г. З. А. Тагіева; въ Тифлисѣ—въ книжн. магазинѣ Хиддекеля и у И. К. Словинскаго; въ Кутаисѣ—при книжномъ магазинѣ братьевъ Чидладе, противъ собора на тифлисской ул., собственный домъ; въ Батумѣ—при книжно-газетномъ агентствѣ М. Николадзе, въ Елисаветпольѣ—у Г. А. Альтгаузена, при его торговлѣ аптекарскими товарами; въ Москвѣ—въ конторѣ Матѣвъ; въ Н.-Новгородѣ—въ Рождественскомъ газетномъ кіоскѣ и во всѣхъ извѣстныхъ книжныхъ магазинахъ столицъ и провинцій. (3—1)